

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Aktuelle saker fra Finanstilsynet

Anne Merethe Bellamy
25. november 2014

Grunnlaget for Finanstilsynets prioriteringer

- Fortsatt stor økonomisk usikkerhet
- Behov for å sikre solide finansinstitusjoner
- Ny reguleringsbølge – omfattende og detaljert
- Obligasjonsmarkedet som finansieringskilde
- Fond og kollektive investeringer større betydning (individuell pensjonssparing)
- Teknologisk sårbarhet og økt operasjonell risiko
- Viktigheten av investor/forbrukervern

Regnskapstilsynet

Kontroll med finansiell rapportering

- Status hittil i år:
 - Ca. 60 årsregnskap for 2013 kontrollert
 - Ca. 15 delårsregnskap for 2014 kontrollert
 - Tre foretak ilagt overtredelsesgebyr for forsinket rapportering
- 10 saker påbegynt på 2013 rapporteringen
- 6 saker avsluttet på 2012 rapporteringen

Noen enkeltsaker

- Statoil
 - Kontrollen omfattet sentrale elementer av foretakets prinsipper for nedskrivningstester
 - Tre feil i årsregnskapet for 2012 avdekket:
 - Bruk av intervall rundt innledende bruksverdiestimat
 - Praksis for fastsettelse av vurderingsenhet for ukonvensjonelle, landbaserte eiendeler (Marcellus)
 - Avsetning for tapskontrakt og splitting av vurderingsenhet (Cove Point)
 - Foretaket innrettet seg på forhold 1 og 2
 - Finanstilsynet fattet pålegg for forhold 3, påklaget til FIN

Noen enkeltsaker

- Stolt-Nielsen
 - Kontrollen omfattet tre oppkjøp (virksomhetsovertakelser) på gunstige vilkår
 - Det var identifisert verdier som oversteg vederlaget i samtlige tre oppkjøp, til tross for velordnede transaksjoner:
 - Foretaket hadde beregnet en samlet gevinst/negativ goodwill på USD 17,1 mill.
 - Finanstilsynet kritisk til gevinstene og varslet pålegg om retting
 - Foretaket foretok oppkjøpsanalysene på nytt og reverserte gevinsten i to av oppkjøpene (USD 12,3 mill.)
 - Gevinsten i det siste oppkjøp ansett som uvesentlig

Noen enkeltsaker

- Odfjell
 - Omfattet nedskrivningsvurdering av terminal i Rotterdam
 - Store utfordringer knyttet til driften av terminalen, og midlertidig pålegg om stengning gitt av lokale myndigheter
 - Finanstilsynet kritisk til flere av forutsetningene:
 - Tidshorisont på kontantstrømmer
 - Fremtidige utgifter og behov for vedlikehold
 - Forventet utnyttelsesgrad
 - Foretaket skrev ned verdien til terminalen med MUSD 76 mill. mens kontrollen pågikk
 - Finanstilsynet tok dette til etterretning

Noen enkeltsaker

- Havfisk
 - Regnskapsmessig behandling av fiskekonsesjoner
 - Foretaket hadde ansett fiskekonsesjonene å ha ubestemt utnyttbar levetid, og derved ikke avskrevet
 - Finanstilsynet mente konsesjonene hadde en bestemt utbyttbar levetid og skulle avskrives
 - Foretaket innrettet seg og rettet sammenligningstall:
 - Vesentlig innvirkning på egenkapitalen
 - Påvirker resultatene fremover

ESMA's prioriteringer i 2015

- Banksektoren – oppfølging av Asset Quality Review og noteopplysninger
- Konsoliderte regnskaper (IFRS 10 og 12)
- Finansiell rapportering av felleskontrollert virksomhet (IFRS 11 og 12)
- Innregning og måling av utsatt skattefordel (IAS 12)

Tilsynet med revisjonsselskapene

Disposisjon

- Dokumentbasert tilsyn 2014 – foreløpige funn
- Inspeksjonsvirksomheten – funn og observasjoner
- Andre aktuelle saker
- Tematilsyn
- Regelverk og internasjonalt arbeid

Dokumentbasert tilsyn 2014

- oppfølging så langt

(Gjelder kun ansvarlige revisorer - 1644)

- Varsel om tilbakekall til 13 personer og 3 selskaper
- Markedsandel Big 5 er 70% / færre små aktører
- 104 oppfyller ikke etterutdanningskravet
 - 4 varsles tilbakekall av godkjenning
 - 100 varsles tilbakekall av revisorregisternummer

Selskapstilsyn

Hittil i år: 10 selskapstilsyn, hvorav 2 felles med PCAOB

Tilsynene omfatter:

- Oppfyllelse av lovkrav, herunder retningslinjer for kvalitetskontroll, uavhengighet, taushetsplikt og hvitvasking + stikkprøvekontroller
- Gjennomgang av enkelte revisjonsoppdrag

Selskapstilsyn...

For flere av selskapene gjelder

- ikke tilstrekkelige rutiner som sikrer at oppdragsansvarlig revisor og revisjonsteamet oppfyller gjeldende krav
- Svakheter i rutiner som skal sikre uavhengighet
- Svakheter i oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen

Selskapstilsyn...

Vanlige funn etter oppdragsgjennomgang

- Oppdragsvurderingen
- Svakheter i dokumentasjon
- Enkelte svakheter i revisjonsutførelsen – revisjonsbevis (til dels store variasjoner)
- Svakheter i intern kvalitetskontroll

Tematilsyn

2013/2014:

- Intern kvalitetskontroll i revisjonsselskaper
 - «noe som kommer til uttrykk i et dokument, som ikke er tilpasset selskapets egne forhold og som ikke aktivt følges opp, har ingen funksjon»

2014/2015:

- Utvikling i revisjonshonorarer
- Revisjon av foretak som har utstedt høyrenteobligasjoner (ikke besluttet)

Revisors oppfølging av temaer i tidligere tematilsyn

- *Aksept – og fortsettelsesvurderinger (2010)*: fortsatt mange brudd på reglene
- *Inntektsrevisjon og virksomhetsforståelse (2012)*: svakheter påpekt på flere tilsyn, særlig inntektsområdet
- *Revisjon av stiftelser (2008)*: spørsmål om revisors arbeid knyttet til grove lovbrudd i 2 stiftelser
- *Revisjon av foretak med klientmidler (2013)*: flere tilfeller av feil behandling av klientmidler uten at dette er påpekt av revisor

Revisjon av foretak underlagt særlovgivning

- Finanstilsynet avdekker alvorlige forhold i institusjoner under tilsyn, uten at revisor har rapportert (soliditet – konsesjonskrav)
- Grove feil i kapitaldekningsoppgaver som er bekreftet av revisor
- Manglende revisorbekreftelser etter risikostyringsforskriften – revisor ikke fulgt opp eller sendt nummerert brev

Viktige merknader i enkeltsaker

- Konsernrevisors ansvar for å forsikre seg om at det ikke er vesentlige feil i regnskapet til et (meget) vesentlig datterselskap (Troms Kraft)
- Attestasjon av et prosjektrengnskap for bruk av tilskuddsmidler og omfanget av forbehold fra revisor (ikke avsluttet)

Viktige merknader forts.

- Forbehold i revisjonsberetningen flere år på rad fordi balanseført beløp ikke kan underbygges – revisor må vurdere å avgi negativ revisjonsberetning og så fratre (ikke avsluttet)
- Revisors bekreftelse etter aksjeloven på transaksjoner med nærstående – hvor langt skal revisors kontroll strekke seg (ikke avsluttet)

VIKTIGE BUDSKAP

Vær på vakt når foretakene har sterke, karismatiske personer i førersetet og pilene peker oppover.

Revisor må sette seg inn i særlovgivningen og forstå de hensyn som ligger til grunn for den.

Tilbakekall av godkjenning / suspensjon (så langt)

- 1 vedtak om tilbakekall av godkjenning som registrert revisor. Vesentlige mangler i virksomheten og i oppdragsutførelsen
- 1 vedtak av suspensjon. Siktet for straffbar overtredelse av mva.-lovgivningen
- (1 varsel om tilbakekall grunnet flere brudd på revisors plikter)

Revisors ansvar og plikter etter regnskapskontroll

Likelydende brev (24.10.14) til alle revisjonsselskaper som er valgt revisor for foretak av allmenn interesse

Revisor har plikt til å sikre at foretaket innretter seg i samsvar med Finanstilsynets konklusjon i en situasjon der Finanstilsynet har gjennomført regnskapskontroll og avdekket feil i revisjonsklientens finansielle rapportering.

Revisors ansvar og plikter ...(2)

- Revisor må eksplisitt vurdere om foretaket innretter seg i samsvar med Finanstilsynets konklusjon
- Dersom foretaket ikke innretter seg må revisor:
 - Sende nummerert brev
 - Vurdere melding til Finanstilsynet etter vphl. §15-2
 - Innta forbehold/ presisering i rev. beretn, jf. revl. § 5-6
 - Vurdere plikten til å si fra seg oppdraget, jf. revl. § 7-1
- Revisors plikter gjelder også der revisor måtte være uenig i Finanstilsynets konklusjon

Regelverk

- Nytt revisjonsdirektiv og forordning skal etter planen gjennomføres i norsk rett innen juni 2016 – lovutvalg skal oppnevnes
- Finanstilsynet har foreslått at revisorer skal unntas fra meldeplikten ved utkontraktering av virksomhet (finansstilsynsloven §4c)
- Endringer i revl. knyttet til meldinger ved revisorskifter og offentlig informasjon i revisorregisteret

Internasjonalt arbeid

- Etablering av CEAOB pågår – Norge blir ventelig observatør
- EAIG
 - Samarbeidsforum for tilsyn
 - Database for tilsynsmerknader
 - Koordinering av tilsynscolleger for Big4
- IFIAR

Finanstilsynets prioriteringer – regnskap og revisjon

- Effektivisere regnskapskontrollen med noterte foretak og deres verdsettelse av eiendeler og gjeld
 - Særlig nedskrivninger
- Forsvarlig prospektkontroll med større vekt på den finansielle informasjon
- Tilsyn med de største revisjonsselskapene og deres rolle som «tillitsperson»

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

post@finanstilsynet.no

